

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6CdoR/17/2025
Identifikačné číslo spisu: 6724203785
Dátum vydania rozhodnutia: 28.01.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Zemková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:6724203785.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti 1/ W. Y., narodeného XX. R. XXXX, X.. N. XXXX/XX, H. a 2/ X. Y., narodeného XX. B. XXXX, X.. N. XXXX/XX, H., zastúpených kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Zvolen, detí matky X.U. H., narodenej XX. C. XXXX, X.. N. XXXX/XX, H., zastúpenej advokátom JUDr. Ľubomírom Ivanom, Námestie SNP 41, Zvolen a otca W. Y., narodeného XX. Q. XXXX, D. XXXX/XX, H., t. č. bytom S. XX, XXXX L., Š.Y., zastúpeného advokátkou JUDr. Barborou Vrbovou, Wilsonová 6, Bratislava, o návrhu matky maloletých detí na zvýšenie vyživovacej povinnosti k maloletým deťom, vo veci vedenej na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 8P/196/2024, o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Žiline sp. zn. 13CoP/59/2025 zo 14. mája 2025, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Rozhodnutie súdu prvej inštancie

1. Okresný súd Zvolen (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom č. k. 8P/196/2024-173 z 18. decembra 2024 v spojení s opravným uznesením č. k. 8P/196/2024 -230 z 26. marca 2025 (ďalej len „rozsudok súdu prvej inštancie“ alebo „rozsudok okresného súdu“) prvým výrokom zaviazal otca maloletých detí prispievať na výživu maloletého W. Y., narodeného XX. R. XXXX sumou 420 eur mesačne a na výživu maloletého X.X.C. Y., narodeného XX. B. XXXX sumou 380 eur mesačne, t. j. spolu 800 eur mesačne vždy do 15.-teho dňa v mesiaci vopred k rukám matky, druhým výrokom povolil otcovi splácať nedoplatok na výživnom od 23. septembra 2024 do splatného výživného za mesiac december 2024 vo výške 1 306 eur spolu s bežným výživným v 10-tich splátkach každú vo výške 130,06 eur pod následkom straty výhody splátok nezaplatením čo i len jednej z nich, tretím výrokom žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania a v štvrtom výroku uviedol, že týmto rozsudkom dochádza k zmene rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 8P/24/2020-84 z 3. novembra 2020.

2. Súd prvej inštancie rozsudok odôvodnil právne § 62 ods. 1, 2, 4 a 5, § 75 ods. 1, § 76 ods. 1, § 78 ods. 1, 3 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“) a § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“).

3. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že rozsudkom Okresného súdu Zvolen č. k. 8P/24/2020-84 z 3. novembra 2020 bolo zvýšené výživné na maloletého W. Y. na sumu 220 eur a na maloletého X.X.C. Y. na sumu 180 eur. Pri zvýšení výživného na maloletých okresný súd skúmal aké náklady na starostlivosť má matka a poukázal na jej podanie na l. č. 1 a 2 spisu, v ktorom jednak popísala svoje náklady a náklady na maloleté deti. Okresný súd s poukazom na usmernenia Ministerstva spravodlivosti ustálil, že otec má tri deti, na maloletého W. by mal platiť 15 % zo svojho príjmu a na maloletého X.X.C. 13 % zo svojho príjmu. Pri určovaní výšky výživného bral do úvahy výkon osobnej starostlivosti matky, ktorá poberá opatrovateľský príspevok na syna X.X.C.. Zo správy zo šetrenia pomerov vyplynulo, že síce maloletý je zaradený v základnej škole, avšak má vyučovanie v rámci domáceho vzdelávania. Ide o dieťa, ktorému je potrebné venovať zvýšené úsilie na jeho výchovu. Tieto skutočnosti potom odôvodnili to, že matka tým, že sa osobne stará o maloletého nemôže sa plnohodnotne zamestnať.

4. Okresný súd poukázal na to, že k dôvodom zvýšenia výživného došlo už len plynutím samotnej doby, keďže naposledy bolo určované výživné pred viac ako štyrmi rokmi. Plynutím doby sa zvýšili náklady na výživu maloletých detí a ďalšie odôvodnené potreby ako je oblečenie, obuv, školské potreby a pomôcky.

5. Okresný súd bral do úvahy aj zmeny na strane otca spočívajúce jednak v narodení dcéry, čím mu pribudla ďalšia vyživovacia povinnosť a jednak v navýšení otcovho príjmu. Okresný súd ustálil nárast otcových mesačných príjmov v roku 2023 približne o sumu 840 eur.

Rozhodnutie odvolacieho súdu

6. O odvolaní otca rozhodol Krajský súd v Žiline (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom sp. zn. 13CoP/59/2025 zo 14. mája 2025 (ďalej len „rozsudok odvolacieho súdu“ alebo „rozsudok krajského súdu“), ktorým prvým výrokom potvrdil rozsudok okresného súdu v spojení s opravným uznesením v napadnutých výrokoch I., II. a v závislých výrokoch III., IV. a výrok II. v časti o výške splátky zmenil tak, „...každú vo výške 130,60 Eur...“, druhým výrokom žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

7. V odôvodnení konštatoval, že okresný súd vykonal dokazovanie v rozsahu postačujúcom pre rozhodnutie vo veci, pričom ani v odvolacom konaní nevyšli najavo žiadne nové skutočnosti. Konštatoval, že okresný súd na základe zisteného skutočného stavu dospel k správne záveru pokiaľ išlo o výšku výživného zodpovedajúcu možnostiam a schopnostiam otca maloletých detí.

8. Odvolací súd sa nestotožnil s námietkou otca o nesprávnom procesnom postupe súdu prvej inštancie, ktorý neodročil pojednávanie na žiadosť otca a uviedol, že okresný súd zvolil správny procesný postup, pretože zákonná úprava kladie dôraz, aby konanie vo veciach starostlivosti o maloletých prebiehalo plynule, bolo konané hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania účastníkov konania a iných osôb. Uvedenému princípu hospodárnosti konania zodpovedal postup okresného súdu, ktorý neodročil pojednávanie v zmysle žiadosti právneho zástupcu otca maloletých z 25. novembra 2024, za súčasného oznámenia právneho zástupcovi otca maloletých detí, že sa bude pojednávať aj bez prítomnosti otca maloletých detí. Ako ďalší dôvod správne zvoleného postupu okresného súdu krajský súd poukázal na § 183 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov. V žiadosti otec uviedol, že sa nemôže zúčastniť pojednávania z dôvodu, že musí byť prítomný v zamestnaní vo Š., avšak nepreukázal, že ide o dôležitý dôvod v tom zmysle, že v čase nariadeného termínu pojednávania nemôže byť uvoľnený z plnenia si pracovných povinností tak, aby bol prítomný na nariadenom termíne pojednávania

18. decembra 2024.

9. K námietke otca, že matkou maloletých detí neboli preukázané výdavky a náklady maloletých, odvolací súd uviedol, že dokazovanie o výdavkoch, nákladoch maloletých detí nemá pred súdom „prebiehať“ v preukazovaní jednotlivých bločkov, ale s dôrazom na potreby dieťaťa, ktoré v určitom veku sú u detí rovnaké, pričom v konkrétnosti každej veci sa prihliada na osobitosti potrieb dieťaťa pre jeho nepriaznivý zdravotný stav, resp. pre jeho talentové predpoklady v rôznych oblastiach života.

10. Krajský súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že došlo ku kvalifikovanej zmene pomerov s prihliadnutím aj k tomu, že od posledného súdneho rozhodnutia uplynula doba 4 rokov, ktorá samotná dávala základ pre zvýšenie vyživovacej povinnosti otca a výrazne sa zmenili náklady na strane maloletých detí, ktorých potreby matka preukázala. Krajský súd zdôraznil, že okrem zmeny pomerov na strane maloletých detí od doby posledného súdneho rozhodnutia (pred štyrmi rokmi) má dieťa právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov, preto okresný súd správne prihliadol na pomery tak otca, ktorému pribudla ďalšia vyživovacia povinnosť a došlo k nárastu jeho príjmu ako aj na pomery matky a jej intenzívnu osobnú starostlivosť o maloletého X..

Dovolanie

11. Proti rozsudku odvolacieho súdu vo vzťahu k výrokom I., II. a IV. okresného súdu, podal dovolanie otec (ďalej aj „dovolateľ“), ktorého prípustnosť aj dôvodnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP navrhujúc rozsudok odvolacieho súdu zrušiť.

12. Dovolateľ namietal nesprávny procesný postup okresného súdu, ktorý neakceptoval žiadosť otca o odročenie pojednávania. Súd prvej inštancie odročil pojednávanie na 18. decembra 2024, dňa 25. novembra 2024 právny zástupca otca požiadal o odročenie pojednávania z dôvodu, že otec sa z pracovných dôvodov nevie na predmetný termín dostaviť. Okresný súd 27. novembra 2024 oznámil otcovi, že žiadosť o odročenie pojednávania neakceptuje, pretože otec mal dostatok času na uplatňovanie svojich práv pred okresným súdom. Dňa 18. decembra 2024 sa pojednávanie uskutočnilo bez prítomnosti otca a súčasne sa vo veci aj rozhodlo. Tento postup súdu považuje otec za neprípustný, pretože mu zamedzil prístup k súdu. Otec si svoju vyživovaciu povinnosť plní aj nad rámec výživného, preto maloleté deti neboli ohrozené.

13. Dovolateľ namietal, že súdy sa nezaoberali otázkou nákladov, keď matka v návrhu neuviedla a nerozčlenila náklady na matku a na deti, nepreukázala zmenu pomerov od posledného rozhodnutia, nedokladovala žiadne listinné dôkazné prostriedky, vyčíslovala náklady, ktoré nie sú bežnými nákladmi v bežných sumách. Jediným kritériom pri rozhodovaní o zvýšení výživného bol príjem otca, ktorý takýto postup považoval v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou. Dovolateľ poukázal na to, že metodika Ministerstva spravodlivosti SR, na ktorú sa odvolávali súdy má len odporúčací charakter a z jej obsahu nevyplýva, že sa vzťahuje na rodičov s nadštandardnými príjmami.

14. Dovolateľ poukázal na nález Ústavného súdu ČR sp. zn. IV. ÚS 650/15 zo 16. decembra 2015 a uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 86/2025 z 25. februára 2025.

15. K dovolaniu otca sa v lehote vyjadrila matka, ktorá uviedla, že procesný postup tak súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu bol v celom rozsahu správny. Obidva konajúce súdy posúdili všetky okolnosti a vyhodnotili predložené dôkazy. K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP vyslovila názor, že ho vymedzil otec veľmi abstraktne a vyložil ho nesprávne. Procesné práva otca neboli žiadnym spôsobom obmedzené. Nespokojnosť otca s vydanými rozhodnutiami súdov spočíva predovšetkým v tom, že nebolo rozhodnuté podľa jeho predstáv. Otec bol riadne predvolaný na pojednávania, mal dostatok času na zariadenie času a povinností, aby sa mohol zúčastniť pojednávania a v prípade, že to nebolo možné, mal zvoleného právneho zástupcu, ktorý bol oprávnený za neho konať. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP uviedla, že otec žiadnu judikatúru dovolacieho súdu, od ktorej by sa mal krajský súd odkloniť, do konania nedoložil.

Posúdenie vecí dovolacím súdom

16. Dovolanie je v danom prípade podané vo veci procesne upravenej v zákone č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok. Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa CMP použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže § 76 CMP neobsahuje odlišnú právnu úpravu dovolania podaného vo veci starostlivosti súdu o maloletých, prípustnosť dovolania otca bola posudzovaná podľa ustanovení CSP.

17. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „Najvyšší súd SR“, „najvyšší súd“, „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník konania zastúpený v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že dovolanie otca odmietne.

18. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

19. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (viď napr. rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnené uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmätočnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP), v prípade dovolania, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP, je dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 CSP).

20. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

21. V danom prípade z dovolania otca vyplýva, že napáda rozsudok odvolacieho súdu na základe § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

22. V zmysle § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné (proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí), ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

23. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením

súdnej ochrany. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom odvolacom návrhu spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

24. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. Dovolací súd preto skúmal, či v konaní došlo k dovolateľom namietanej vade zmätočnosti.

25. Dovolateľ v súvislosti s vadou v zmysle § 420 písm. f) CSP namietal, že súd prvej inštancie pojednával a rozhodol v jeho neprítomnosti, a to napriek jeho riadnemu ospravedlneniu a žiadosti o odročenie pojednávania.

26. Právo strany sporu, aby jej vec bola prejednaná verejne a v jej prítomnosti, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, nemožno chápať tak, že by súd nemohol konať a rozhodnúť v jej neprítomnosti, ale tak, že súd je povinný strane poskytnúť priestor na uplatnenie tohto práva. Uvedená požiadavka je vyjadrená aj v § 178 ods. 2 CSP, ktoré súdu ukladá povinnosť predvolať stranu sporu alebo jej zástupcu na pojednávanie tak, aby mali dostatok času na prípravu, spravidla najmenej päť dní pred dňom, keď sa má pojednávanie konať. Strana sporu (účastník konania) sa pritom na pojednávanie predvolá len vtedy, ak je nevyhnutné vykonať jej výsluch, inak predvolá súd len jej zástupcu (§ 195 ods. 1 a 2 a § 178 ods. 1 CSP).

27. V civilnom procese platí zásada, že vec sa má rozhodnúť obvykle na jednom pojednávaní. Možnosť súdu odročiť pojednávanie je možná len výnimočne a zákon podmieňuje tento postup existenciou dôležitých dôvodov. V prípade žiadosti o odročenie termínu pojednávania musí súd vyhodnocovať aj to, či sa niektorá zo sporových strán týmto postupom nepokúša o procesnú obštrukciu. V § 157 ods. 1 CSP sa súdu ukladá povinnosť, aby vec rozhodol rýchlo a hospodárne, spravidla na jednom pojednávaní. Preto aj všetky úkony, ktoré súd realizuje v rámci prípravy pojednávania, je povinný uskutočniť tak, aby bola vec rozhodnutá na prvom pojednávaní. Odročenie pojednávania podľa CSP je viazané nielen na existenciu dôležitého dôvodu u strany sporu alebo jej zástupcu, ale (kumulatívne) aj na nemožnosť spravodlivo od nich žiadať, aby sa nechali zastúpiť. Ak je dôvodom odročenia nepriaznivý zdravotný stav strany, možno vždy spravodlivo žiadať, aby bola zastúpená na ďalšom nariadenom pojednávaní inou osobou (§ 183 ods. 1 a 2 CSP). Ak súd zistí, že stranou sporu tvrdený dôvod na odročenie pojednávania nie je dôležitý, bezodkladne o tom upovedomí stranu, ktorá odročenie navrhla. Strana, ktorá navrhuje odročenie pojednávania, je povinná uviesť telefónne číslo alebo elektronickú adresu, na ktorú ju možno upovedomiť o rozhodnutí súdu o jej návrhu na odročenie pojednávania (§ 183 ods. 4 CSP).

28. Žiadosť o odročenie pojednávania je podložená dôležitým dôvodom relevantným v zmysle § 183 ods. 1 CSP spravidla vtedy, ak strane bráni zúčastniť sa na pojednávaní taká okolnosť, ktorá je podstatná (z hľadiska možnosti uskutočniť pojednávanie), nepredvídateľná (v tom zmysle, že strana nemohla vedieť, že nastane) a ospravedlniteľná (strana urobila všetko, aby sa súdom nariadené pojednávanie mohlo uskutočniť v jej prítomnosti, z objektívnych dôvodov sa jej to ale nepodarilo).

29. Aj podľa záverov Ústavného súdu SR prezentovaných napr. v náleze sp. zn. II. ÚS 369/2018, je uvedené, že vzhľadom na to, že pojem „ospravedlniteľný dôvod“ nie je právnou normou definovaný, je iba na úvahe súdu, ktoré okolnosti v intenciách konkrétneho prípadu posúdi ako okolnosti hodné ospravedlnenia neúčasti na pojednávaní.

30. Podľa obsahu spisu predvolanie na pojednávanie, ktoré sa malo konať 18. decembra 2024 bolo doručené právnenému zástupcovi otca 21. novembra 2024 (spis l. č. 106). Dňa 25. novembra 2024 právny zástupca otca doručil súdu žiadosť o odročenie pojednávania z dôvodu, že otec má záujem sa

zúčastniť osobne pojednávania a vyjadriť sa ku skutočnostiam v konaní, ale z dôvodu pracovných povinností musí byť prítomný vo Š.. Uviedol, že otec na svojej osobnej prítomnosti trvá, neželá si byť zastúpený advokátom alebo advokátskym koncipientom. Oznámením z 27. novembra 2024, ktoré bolo doručené právnomu zástupcovi otca 27. novembra 2024 súd nevyhovel žiadosti otca a pojednával v jeho neprítomnosti.

31. Dovolací súd po komplexnom preskúmaní veci dospel k záveru, že ak súd prvej inštancie prejednal a rozhodol vec na pojednávaní 18. decembra 2024 v neprítomnosti otca, neznemožnil otcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Neboli totiž naplnené zákonné predpoklady na odročenie pojednávania podľa § 183 ods. 1 CSP, a to ospravedlnenie sporovej strany z neúčasti na pojednávaní zo závažného dôvodu ako aj predpoklad, že od sporovej strany nemožno spravodlivo žiadať, aby sa na pojednávaní nechala zastúpiť.

32. Otec v konaní žiadnym spôsobom nepreukázal (napríklad potvrdením od zamestnávateľa), že jeho pracovné povinnosti vyžadovali jeho nezastupiteľnú prítomnosť na pracovisku. Nebol preto naplnený prvý z kumulatívnych dôvodov vyžadovaný v § 183 ods. 1 CSP, samotná táto skutočnosť postačovala súdu ako dôvod na neodročenie pojednávania. V tejto súvislosti dáva dovolací súd dovolateľovi do pozornosti skoršie pojednávania vo veci, ktoré sa konalo 12. novembra 2024 (v spise na l. č. 102) a na ktoré sa otec nedostavil, ale ani neprejavil záujem sa ho zúčastniť osobne. V kontexte uvedeného sa potom žiadosť o odročenie pojednávania z dôvodu (nepreukázaných) pracovných povinností javí ako obštrukcia otca. Dovolací súd v zhode s odvolacím súdom zdôrazňuje, že vo veciach starostlivosti súdu o maloletých je kladený dôraz na taký postup súdu, aby bola vec čo najrýchlejšie a najhospodárnejšie rozhodnutá. Procesné práva dovolateľa ako sporovej strany v konaní tak neboli žiadnym spôsobom porušené, keďže otec bol v konaní (aj na predmetnom pojednávaní) zastúpený právnym zástupcom a navyše, vychádzajúc zo zásady sudcovskej koncentrácie konania podľa § 153 CSP, otec mal možnosť vyjadriť sa k veci pred meritórnym rozhodnutím, napríklad na výzvu súdu z 27. septembra 2024 (porov. I. ÚS 245/2018 z 18. júla 2018).

33. Z vyššie uvedeného potom vyplýva, že súd prvej inštancie postupoval v zmysle príslušných vyššie citovaných ustanovení CSP o odročení pojednávania, keď po vyhodnotení žiadosti otca o odročenie pojednávania ako nedôvodnej, uvedenú skutočnosť otcovi oznámil (l. č. 113 listinného súdneho spisu).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP

34. Podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

35. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP má osobitný význam vzájomný vzťah medzi „právnou otázkou“ a „rozhodovacou praxou odvolacieho súdu“. Pre právnú otázku v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Ide teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov odvolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu“ (R 83/2018).

36. Aby na základe dovolania podaného podľa tohto ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (porovnaj napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/216/2017, 4Cdo/64/2018, 6Cdo/113/2017, 7Cdo/95/2017 a 8Cdo/95/2017). K posúdeniu

dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť, len ak sú splnené uvedené predpoklady (po prijatí záveru o prípustnosti dovolania). Aj právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

37. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine či iného predpisu hmotného práva), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Predmetná otázka musí byť zároveň procesnou stranou nastolená v dovolaní. Právne otázky dovolateľa v dovolaní nenastolené a nepomenované nemajú z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia relevanciu.

38. Dovolací súd konštatuje, že dovolateľ jednoznačným spôsobom nekonkretizoval právnu otázku, riešením ktorej sa odvolací súd odklonil od zaužívanej praxe dovolacieho súdu. Z dovolania možno vyabstrahovať dve oblasti, s ktorými dovolateľ v rámci súdneho procesu nesúhlasil, a to skutočnosť, že matka nepreukázala zmenu pomerov od posledného rozhodnutia a príjem otca ako jediné kritérium na zvýšenie výživného.

39. K prvej oblasti dovolací súd uvádza, že pokiaľ dovolateľ poukazuje na konanie matky, dovolací prieskum podľa § 421 ods. 1 CSP sa vzťahuje na prieskum právnych otázok, ktorými sa odvolací súd zaoberal, teda právna otázka má vychádzať z úvah odvolacieho súdu. Vady zmätočnosti dovolací súd preskúmava výlučne v prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP.

40. K druhej oblasti dovolací súd uvádza, že v dovolaní nie je jednoznačne položená právna otázka, ktorou by sa dovolací súd mal zaoberať, hoci z obsahu dovolania dovolací súd vyabstrahoval otázku, či jediným kritériom pri rozhodovaní o zvýšení výživného môže byť príjem otca.

41. Podľa § 62 ods. 2 zákona o rodine obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

42. Podľa § 62 ods. 4 zákona o rodine pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

43. Podľa § 75 ods. 1 zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

44. Dovolací súd po preskúmaní spisu dospel k záveru, že otcom namietané nesprávne právne posúdenie odvolacím súdom nespĺňa kritériá vymedzenia dovolacieho dôvodu v zmysle § 431 až § 435 CSP.

45. Dovolateľ namieta, že nižšie súdy dospeli k záveru o zvýšení výživného len preskúmaním majetkových pomerov otca. V danom konaní však okresný ako aj krajský súd vychádzali zo zmeny pomerov na strane maloletých od posledného súdneho rozhodnutia z 3. novembra 2020, a to preukázaným zvýšením výdavkov a nákladov (bod 32. rozsudku krajského súdu) a aj zo zmeny pomerov na strane otca spočívajúcich v skutočnosti narodenia dcéry, t. j. pribudla mu ďalšia vyživovacia povinnosť, ako aj v náraste príjmu otca (bod 35. rozsudku krajského súdu). Pri svojom rozhodnutí súdy zobrali do úvahy aj situáciu matky, ktorá je nezamestnaná, poberá príspevok na opatrovanie na maloletého syna X., ktorý vyžaduje jej intenzívnu osobnú starostlivosť (bod 39. rozsudku krajského súdu).

46. K uvedenému nedostatku dovolania otca sa pridružilo aj nepoukázanie na rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa mal odvolací súd odkloniť. V dovolaní otec poukázal na uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 86/2025 z 25. februára 2025. Po preštudovaní tohto rozhodnutia odvolací súd konštatuje, že ide o rozhodnutie, ktorého právne závery nemožno aplikovať na prejednávajúcu vec, pretože išlo o procesné rozhodnutie, v ktorom Ústavný súd SR sťažovateľke vytýkal, že nevyčerpala právne prostriedky na ochranu jej práv, preto jej sťažnosť odmietol. K otázke zvýšenia výživného, prípadne k otázke zmeny pomerov na strane otca Ústavný súd SR nevyjadril v uvedenom rozhodnutí žiaden právny názor.

47. Dovolaateľ poukázal aj na nález Ústavného súdu ČR sp. zn. IV. ÚS 650/15 zo 16. decembra 2015. K tomuto odvolací súd uvádza, že v zmysle ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu SR sa za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu nepovažujú rozhodnutia súdnych autorít iných štátov.

48. Ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu je vytváraná najvyššími súdnymi autoritami a vyjadrujú ju predovšetkým rozhodnutia a stanoviská Najvyššieho súdu SR, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu SR a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Rozhodovanie v súlade s ustálenou súdnou praxou je naplnením spravodlivého procesu, princíp rovnosti, právnej istoty a legitímneho očakávania strán (čl. 2 ods. 1 a 2 a čl. 3 Základných princípov CSP). Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané nepublikované rozhodnutia Najvyššieho súdu SR názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali (3Cdo/158/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 6Cdo/21/2017 a 6Cdo/129/2017).

49. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986 (R 71/2018).

50. Z obsahu dovolania, vzhľadom na uvedené, odvolací súd pri všetkej snahe vyabstrahovať z textu dovolania právnu otázku, ktorá by spĺňala aspoň čiastočne podmienky prípustnosti dovolania dospel k záveru, že nebolo možné uskutočniť meritórny odvolací prieskum, pretože obsah dovolania a vymedzenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP nemalo zákonom vyžadované náležitosti.

51. Pokiaľ by odvolací súd za tohto stavu nebral do úvahy absenciu náležitostí prípustnosti dovolania a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný odvolací prieskum, pričiaci sa nielen všeobecnej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj konkrétnemu cieľu sledovanému § 421 ods. 1 CSP. Postup dovolacieho súdu by v takom prípade dokonca porušil základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

52. Z vyššie uvedených dôvodov dospel Najvyšší súd SR k záveru, že na podklade dovolania nemožno uskutočniť meritórny odvolací prieskum a dovolanie s poukazom na § 447 písm. f) CSP odmietol.

53. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania Najvyšší súd SR neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

54. Toto uznesenie prijal senát Najvyššieho súdu SR pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.